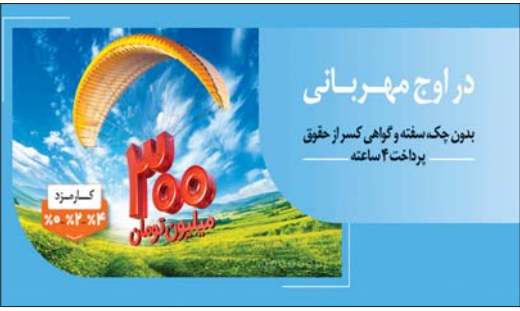

خبر

هر وام، یک مهربانی؛ هر مشتری، یک لبخند ۱.۵میلیون نفر از ۱۴۰همت مهربانی بهره‌مندشدند

به گزارش روابطعمومی بانک ملی ایران، این بانک با اجرای این طرح کامی نوین در مسیر تحول دیجیتال، ارتقای عدالت، تسهیل و تسریع در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه در کشور برداشت و این ویژگی‌ها، طرح مهربانی ملی را به اقدامی خیرخواهانه، خلاقانه و نوآورانه برای جامعه‌ای همدل تبدیل کرد. بانک ملی ایران از زمان اجرای این طرح در دو سال اخیر با مشارکت پنج میلیون مشتری توانسته بیش از ۲۰۰ همت منابع را جذب کند و همواره کوشیده با این اقدام به مشتریان، متقاضیان و آحادجامعه خدمات مالی قابل توجه و چشمگیری را ارائه دهد. در این طرح، متقاضیان می‌توانند بدون نیاز به حضور در شعب، حساب قرض‌الحسنه «طرح مهربانی» را در سامانه بام افتتاح و تا سقف سه میلیارد ریال بسته به شرایط خود با در نظر گرفتن نرخ کارمزد ترجیحی صفر، دو یا چهار درصد وام دریافت کنند. در این طرح مشتریان پس از کسب امتیاز لازم، امکان دریافت تسهیلات در کمتر از چهار ساعت پس از تکمیل پرونده را دارند. از ویژگی‌های شاخص این طرح شیوه اعتبارسنجی، انتقال امتیاز تسهیلات، ضرایب اعلامی و عدم مسدودی وجه در حساب سپرده‌گذاران است.

این طرح از زمان آغاز به کار بی‌شک تحولات مطلوب و مؤثری را برای رشد عدالت اجتماعی و کمک به معیشت خانواده‌ها در کشور رقم زده و در ادامه و در روزهای پیش‌رو نیز بانک ملی ایران با تمام تلاش می‌کند با برنامه‌ریزی‌های صحیح و با بهره‌گیری از بانکداری دیجیتال، طرح مهربانی ملی را توسعه دهد تا افزون بر گروه‌شماری از مشکلات آحاد جامعه، زمینه تجربه‌ای ماندگار از ارائه خدمات غیرحضوری را برای مشتریان به ارمغان بیاورد.

جهش ۶۳درصدی بزرگ‌ترین هلدینگ بازار سرمایه ایران رکورد سودآوری «فارس» شکست

شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس که با نماد «فارس» در بازار سرمایه فعال است، توانست با شکستن رکورد سال گذشته خود در تحقق سودآوری، به رکورد بیش از ۱۲۶ هزار میلیارد تومان سود خالص دست یابد. براساس صورت مالی یک‌ساله حسابرسی‌نشده، شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس که در کدال منتشر شده است، بزرگ‌ترین هلدینگ پتروشیمی ایران با ثبت بیش از ۹۳ هزار میلیارد تومان درآمد عملیاتی و سود عملیاتی ۹۱هزارو ۷۴۶ میلیارد تومانی توانست رشد ۳۹.۲درصدی سود عملیاتی در سال مالی منتهی به ۳۱ خرداد ۱۴۰۴ را نسبت به سال مالی منتهی به ۳۱ خرداد ۱۴۰۳ به ثبت برساند. شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس در این مدت همچنین توانست با ثبت سود خالص ۱۲۶هزارو ۱۴۵ میلیارد تومان، رکورد جدیدی در سودآوری این شرکت در تاریخ فعالیت خود ثبت کند. فارس با افزایش ۴۹ هزار میلیارد تومانی سود خالص در سال مالی منتهی به خرداد ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل‌تر، توانست ۶۳.۳درصد سودآوری بیشتر نسبت به مدت مشابه را ثبت کند و سود پایه هر سهم را از ۷۷۸ ریال به ۱۲۷۴ ریال برساند.

سایه‌سنگین رکودتورمی بر اقتصادکشور

آمارها نشان می‌دهد افت تولید، کاهش فروش و منفی‌شدن مصرف بخش خصوصی، اقتصاد ایران را در مسیر رکود تورمی و فشار بر صنایع قرار داده است. به گزارش مهر، بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال‌های دهه ۹۰ اقتصاد ایران با نوسانات فراوانی مواجه بوده و در این دوره، پنج سال رشد مثبت و پنج سال رشد منفی تجربه کرده است. متوسط رشد سالانه تولید ناخالص داخلی در این دهه تنها ۰.۴ درصد بوده که پایین‌ترین رقم طی چهار دهه اخیر محسوب می‌شود، درحالی‌که هدف برنامه‌های پنج‌ساله، رشد سالانه هشت‌درصدی بود. در سه‌ساله ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۲ با کاهش نسبی فشار تحریم‌ها و افزایش صادرات نفت و فراورده‌های نفتی، متوسط رشد اقتصادی سالانه به ۴.۳ درصد رسید، اما این روند در سال ۱۴۰۳ با تشدید منفی به حدود سه درصد کاهش یافته است. رشد ارزش افزوده بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۳ به دلیل افزایش بارش‌ها بعد از چهار سال منفی‌بودن، به ۲.۳ درصد رسیده و نسبت به سال قبل ۵.۶درصد افزایش یافته است. بااین‌حال، پنج بخش دیگر شامل معدن، صنعت، نفت و گاز، ساختمان و سایر بخش‌ها نسبت به سال ۱۴۰۲ کاهش داشته‌اند. مرکز پژوهش‌های مجلس همچنین با بررسی شرکت‌های بورسی نشان داده است در چهارماهه اول سال ۱۴۰۴ تولید بخش صنعت نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰.۳ درصد کاهش یافته است. در مجموع، زیرمجموعه‌های مهم فعالیت‌های شیمیایی به‌جز دارو کاهش ۹.۵ درصد، فلزات پایه کاهش ۲۱.۹ درصد و خودرو و قطعات کاهش ۱۰.۵ درصد داشته‌اند و فروش بخش صنعت نیز کاهش ۵.۸درصدی داشته و زیرمجموعه‌ها به ترتیب کاهش ۱۵.۸، ۱۵.۸ و ۱۲.۶ درصدی را تجربه کرده‌اند.

هزینه‌های مصرف نهایی و تجارت خارجی

براساس محاسبات هزینه نهایی، مصرف هزینه نهایی در ۱۰.۴درصدی در سال ۱۴۰۲ به منفی ۰.۱درصد در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته و مصرف نهایی دولت نیز از ۷.۸ درصد به ۳.۸ درصد کاهش یافته است. در حوزه تجارت خارجی، رشد صادرات کالا و خدمات به ۷.۵ درصد رسید، در حالی که واردات کاهش یافته و به ۷.۲ درصد رسیده است. تغییرات موجودی انبار و اصلاحات آماری نیز کاهش محسوسی داشته است. در مجموع، رشد محصول ناخالص داخلی با محاسبه اجزای هزینه نهایی از ۵.۱ درصد در سال ۱۴۰۲ به ۳.۲ درصد در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته است. این شاخص‌ها نشان‌دهنده ورود اقتصاد ایران در شرایط رکود تورمی و تشدید مشکلات در چهارماهه اول سال ۱۴۰۴ هستند. در این خصوص محمود نجفی‌عرب، رئیس اتاق بازرگانی تهران، عوامل اصلی کاهش ارزش افزوده تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۳ را این‌گونه برشمرده است: تشدید تحریم‌ها و نوسانات بازار انرژی، شرایط نامساعد محیط کسب‌وکار و نمره پایش ۶.۰۱ از ۱۰ بدترین (شرایط)، نرخ تورم بالا و ناپایداری اقتصادی که در چهارماهه اول ۱۴۰۴ به ۳۵.۳ درصد افزایش یافته است، یوروکراسی و قوانین غیرشفاف، فساد اداری، نظام مالیاتی پیچیده و فشار بر سرمایه‌گذاران، ناترازی زیرساخت‌های برق، آب و گاز، ناترازی بودجه و فشار بر شبکه بانکی، قرار سرمایه و نیروی انسانی متخصص و وجود نظام غیررقابتی و دخالت دولت در قیمت‌گذاری.

پیشنهادها برای خروج از رکود تورمی

بر همین اساس نیز مرکز پژوهش‌های مجلس راهکارهایی برای کاهش رکود تورمی ارائه کرده که از جمله آنها باید به اصلاح نگاه به مسائل کلان و واقع‌بینی در سیاست‌گذاری اقتصادی، هدایت منابع مالی و ارزی به سمت فعالیت‌های مولد، نظارت بر جریان نقدینگی و اعمال سیاست‌های پولی گزینشی، حمایت از تولید داخلی و رفع انحصار واردات ناهدها، تنظیم مقیاس بنگاه‌ها و ارتقای رقابت‌پذیری و جلوگیری از سوداگری در بخش مسکن اشاره کرد.

شرق: از هفت دشت زنجان، پنج دشت دچار وضعیت بحرانی آب هستند و فرونشست زمین در دشت‌های زنجان به وضعیت هشدارآمیز درآمده است.
سواى از کشاورزى سنتى كه بخش قابل توجهى از منابع آب زنجان را مى‌بلعد، استقرار صنایع آب‌بر در این منطقه و پوسىدگى بالای شبکه انتقال آب زنجان یكى از گرفتارى‌های اساسى این استان و عامل هدررفت آب است. در همین زمینه ۵۵۳ نفر از مؤدیان مالیاتی انتخاب کرده‌اند كه مالیات خود را برای نوسازى شبکه انتقال آب زنجان هزینه‌کنند.

دشت‌های زنجان دچار وضعیت بحرانی آب

براساس گزارش شرکت آب منطقه‌ای زنجان، از هفت دشت استان زنجان پنج دشت در حالت بحرانی قرار دارند. طبق مطالعات انجام‌شده، در بازه زمانی ۱۳۷۰ تا ۱۴۰۰ میزان افت سطح آب‌های زیرزمینی در دشت‌های ابهر ۱۹.۱ سانتی‌متر، سرجاس ۳۴ سانتی‌متر، زنجان ۵۵ سانتی‌متر، قبادر وزین‌آباد هر دو ۵۳ سانتی‌متر بوده است. از ابتدای امسال تا ششم خرداد، میزان بارش‌های به ثبت رسیده در استان زنجان، ۲۸۷ میلی‌متر بوده است و چیزی حدود ۸۰ درصد آب مورد نیاز استان از طریق آب‌های زیرزمینی تأمین می‌شود. همچنین براساس این گزارش، ناگفته بیشترین مصرف مربوط به بخش کشاورزی (۸۵ تا ۹۰ درصد)، شرب (شش درصد) و صنعت (چهار درصد) است. هرچند مسئولان صنعت، معدن و تجارت و فعالان حوزه صنعت معتقدند عامل تشدیدکننده وضعیت بحران آب، بخش کشاورزی است نه صنعت، زیرا سهم صنایع از مصرف آب از صد درصد، مقدار ناچیز یعنی چهار درصد است، اما فعالان محیط زیست استان با انتقاد از تصمیمات اتخاذشده در حوزه صدور مجوز برای استقرار تعدادی از صنایع آب‌بر به‌ویژه واحدهای فولادی با اذعان به پرمصرف‌بودن بخش کشاورزی، می‌گویند بخش کشاورزی هنوز از حالت سنتی به‌طور کامل خارج نشده و برای رسیدن به کشاورزی مدرن و مکانیزه راه طولانی هست؛ چراکه باید دولت برای ورود تکنولوژی به اراضی کشاورزی دست در جیب کند و اعتبار تزریق کند، اما برنامه‌ریزان بخش صنعت که ادعای پیشرفت و استفاده از تجهیزات نوین دارند باید تمامی ریل‌گذاری‌شان در مسیر حفظ محیط زیست و طبیعت باشد و فعالیت‌ها به‌گونه‌ای باشد که کمترین خسارت را به آن برند. با تمام این اوصاف، وضعیت تنش آبی در زنجان به‌گونه‌ای پیش رفته است که اکبر باقری، مدیرعامل شرکت آب منطقه‌ای زنجان می‌گوید: آمار حاکی از آن است که میانگین افت سالانه

حوضه زاینده‌رود یکی از پرچالش‌ترین حوضه‌های آب‌ریز کشور در ناترازی منابع و مصارف آب است و سابقه شروع اعتراض‌های اجتماعی آن به اوایل دهه ۸۰ برمی‌گردد. به منظور کاهش شکاف منابع و مصارف آب، سد و تونل سوم کوهرنگ با هدف تأمین بخشی از کمبود منابع آب شرب حوضه زاینده‌رود و سایر شهرهای مرکزی ایران (یزد، کاشان و...)، تعریف و اجرایی شده است. عملیات اجرایی تونل سوم کوهرنگ در شرایط کنونی با وجود همه مشکلات و موانع، کامل شده و آماده بهره‌برداری است. این در حالی است که عملیات اجرایی سد سوم کوهرنگ که یک سد بتنی دوقوسی با ارتفاع اولیه حدود ۱۳۵ متر است، با اینکه در اواخر سال ۱۳۸۹ آغاز شده، هنوز در مراحل مقدماتی است. با وجود پیشرفت اعلامی حدود ۵۲ درصد مطابق قرارداد پیمانکار، پیشرفت واقعی عملیات اجرایی طرح به دلیل تغییرات بسیار زیاد در احجام و مقادیر حدود ۱۵ تا ۱۵ درصد برآورد می‌شود. عجیب اینکه با علم همه ارکان طرح به این موضوع، تاکنون هیچ اقدام و تدبیر مؤثر و کارآمدی برای راهبری و مدیریت این قرارداد از سوی دستگاه اجرایی به عمل نیامده است. چرایی این وضعیت را از جنبه‌های زیر می‌توان مورد بررسی و ارزیابی قرار داد:

۱) مشکلات قراردادی پیمانکار

یکی از مهم‌ترین دلایل وضعیت نابسامان کنونی طرح کوهرنگ ۳، بی‌کفایتی پیمانکار در ارائه پیشنهاد در زمان برگزاری مناقصه این طرح و همچنین ایراد روبه ارزیابی پیشنهادها در فرایند مناقصه مذکور بوده است. در نتیجه، پیشنهاد پیمانکار اولاً از نظر زمان اجرای پروژه بدون توجه به محدودیت‌های اقلیمی و شرایط نسبتاً دشوار کار در منطقه ارائه شده و ثانیاً قیمت پیشنهادی پیمانکار به صورت غیرواقع‌بینانه و نامتناسب با صعوبت‌ها و شرایط واقعی کار ارائه شده است. مجموعه این عوامل سبب شده است در مدت کوتاهی پس از شروع کار، شکاف بین درآمد و هزینه افزایش یافته و پیمانکار کارآمدی و توانمندی خود برای مدیریت کارها و پیشبرد عملیات اجرایی طرح را تا حد زیادی از دست بدهد و در نتیجه این روند، در زمان اتمام مدت قانونی قرارداد (چهار سال)، پیشرفت عملیات اجرایی طرح بسیار کم بوده است.

۲) عدم کفایت مطالعات و انتقال ریسک‌ها و مشکلات فنی طرح به دوره اجرا

موضوعات کلیدی مطرح در دوره مطالعات پروژه‌های سدسازی شامل بررسی و ارزیابی پارامترهای اصلی مؤثر بر توجیه‌پذیری پروژه مبتنی بر تعریف حدود اهداف طرح در تأمین منابع آب و... و ارزیابی اقتصادی هزینه‌ها و منافع طرح و همچنین بررسی و تحلیل پارامترهای فنی مؤثر بر امکان‌پذیری طرح از منظر پایداری سد و آب‌بندی مخزن است. علاوه بر این، عدم تعارض پروژه با محیط زیست در حوضه‌های مبدأ و مقصد نیز باید در زمان انجام مطالعات در حد کفایت بررسی شود.

مطابق اسناد و مدارک موجود، تصویب مطالعات تفصیلی سد سوم کوهرنگ به صورت مشروط و با وجود ابهاماتی در خصوص میزان اثرگذاری ایجاد سد مخزنی (با حجم حدود ۳۸۰ میلیون مترمکعب) بر تأمین اهداف کنترل و انتقال منابع آب به حوضه

۵۵۳ مؤدی مالیاتی برای بهبود مصرف آب، شبکه انتقال آب زنجان را نوسازی کردند

مالیات در خدمت محیط زیست

دشت‌های استان در حدود یک‌ونیم متر است. او در گفت‌وگو با مهر توضیح داده که زنجان دارای هفت دشت است و از این تعداد دو دشت طارم و ماهنشان آزاد یا غیرممنوعه بوده و سایر دشت‌های استان که شامل سه دشت در شهرستان خدابنده، یک دشت در ابهر و یک دشت نیز در زنجان است، جزء دشت‌های ممنوعه به شمار می‌رود. به گفته این مقام مسئول، «سالانه شاهد افت‌های چشمگیری در این دشت‌ها هستیم. برای مثال، در دشت ابهر میانگین حدود دو متر افت دشت داریم که رقم بسیار زیادی است. به‌طور میانگین سالانه یک‌ونیم متر افت دشت‌ها را در استان شاهد هستیم». همچنین عباس بابایی، مدیرکل مدیریت بحران استان زنجان، با بیان اینکه طبق بررسی‌های انجام‌شده در حدود ۱۵۰ کیلومتر مربع از وسعت استان زنجان درگیر فرونشست است، می‌گوید: فرونشست‌های با عمق ۱۳ متر در شهرستان‌های خرمدره، ابهر، هیدج و صائین‌قلعه بیشتر گزارش شده است. او با بیان اینکه در حال حاضر پنج دشت دچار فرونشست زمین در استان زنجان است، می‌افزاید: شهرت‌های ابهر، خرمدره و خدابنده که بیشترین تأثیر را از این بحران دریافت کرده‌اند، نیازمند توجه و اقدامات لازم هستند و بی‌شک برای کنترل وضعیت موجود در فرونشست زمین باید راهکارهای فوری، اساسی و دنباله‌دار انجام شود و با جلوگیری برداشت‌ها از دشت‌ها و ممانعت از استقرار و توسعه صنایع آب‌بر در استان، به‌ویژه دشت‌های بحرانی، از گسترش فرونشست زمین جلوگیری شود.

هدرفت آب در شبکه انتقال

در این میان نباید از هدررفت آب در شبکه انتقال آب زنجان نیز چشم‌پوشی کرد. براساس گزارش شرکت آب و فاضلاب استان زنجان، زنجان با معضل قدمت بالای شبکه توزیع آب و فرسودگی تاسیسات مواجه است و در حال حاضر ۴۰ درصد شبکه توزیع آب این استان به طول بیش از ۷۰۰ کیلومتر

فرسوده بوده و به بازسازی و اصلاح نیاز دارد. استان زنجان ۹۱۰ روستای بالای ۲۰ خانوار دارد که ۶۱۱ روستا از این تعداد تحت پوشش شبکه آب و فاضلاب روستایی است و با توجه به اینکه لوله‌کشی آب در بسیاری از روستاهای استان مربوط به ۲۰ سال قبل بوده، فرسودگی شبکه آب و فاضلاب روستایی در استان بسیار زیاد و نیازمند بازسازی و اصلاح است و در واقع مهم‌ترین مشکل در شبکه آب و فاضلاب روستایی استان زنجان فرسودگی تاسیسات و پایدارنبودن منابع تأمین آب محسوب می‌شود. همچنین این گزارش حاکی از آن است که حدود ۵۰ درصد شبکه آبرسانی روستایی استان زنجان فرسوده است و اعتباراتی که سالانه برای اصلاح شبکه آبرسانی اختصاص می‌یابد، بسیار ناچیز است؛ هرچند برای جبران این کسری‌ها شرکت آب و فاضلاب زنجان از منابع داخلی خود نیز استفاده می‌کند. در نتیجه فرسودگی شبکه انتقال آب سبب شده است هدررفت آب در این استان در مجموع ۳۰ درصد باشد و ۱۲ درصد آن مربوط به فرسودگی شبکه آبرسانی تخمین زده می‌شود. این گزارش حاکی از آن است که بیشترین شبکه آبرسانی فرسوده مربوط به هسته مرکزی شهر است. در واقع یکی از چالش‌های اساسی استان زنجان، فرسودگی شبکه فاضلاب و نبود پوشش کافی در برخی از مناطق شهر است. این موضوع موجب مشکلاتی همچون نشت فاضلاب، آلودگی محیط زیست و کاهش بهداشت عمومی شده و بخش زیادی از زیرساخت‌های فاضلاب زنجان قدیمی و فرسوده است و در برابر افزایش جمعیت شهری پاسخ‌گو نیست. در برخی از محله‌ها نبود شبکه فاضلاب باعث شده است فاضلاب‌های خانگی به صورت غیراستاندارد دفع شوند که موجب آلودگی آب‌های زیرزمینی و ایجاد مشکلات بهداشتی برای ساکنان شده است. همچنین باید گفت افزایش جمعیت شهری و توسعه مسکن در مناطق جدید فشار زیادی بر سیستم فاضلاب شهر وارد کرده است و بدون توسعه این شبکه، مشکلات زیست‌محیطی جدی‌ای در آینده خواهد شد. حال‌ا ما طرح نشان‌دارکردن مالیات به کمک رفع بحران آب آمده است و ۵۵۳ نفر از مؤدیان مالیاتی درخواست کرده‌اند که مالیات آنها برای توسعه شبکه فاضلاب استان زنجان هزینه شود و با انجام این پروژه در واقع پوشش شبکه فاضلاب در مناطق جدید زنجان ۳۵ درصد افزایش داشته و مشکلات بهداشتی ناشی از دفع غیراصولی فاضلاب نیز کاهش پیدا کرده است. همچنین هزینه‌های خانوارها برای تخلیه چاه و سیستم‌های موقت فاضلاب کمتر شده و کیفیت آب‌های زیرزمینی بهبود یافته است و آلاینده‌های زیست‌محیطی کاهش داشته‌اند.

زاینده‌رود، گرفتار طرح‌های غیرکارشناسی

اجرای سد کوهرنگ خطرات زیادی به حوضه آبی زاینده‌رود تحمیل می‌کند

رضا آقائی

کارشناس محیط زیست و منابع آب

مقصد و همچنین عدم شناخت کافی درخصوص توسعه کارست (KARST) و وجود ریسک بیش از حد در رابطه با آب‌بندی مخزن سد انجام شده است. براساس این شرایط، کمیته‌های تخصصی تصویب مطالعات، شروع عملیات اجرایی این سد را تردید جدی مواجه کرده و دستگاه اجرایی را به مطالعه و بررسی بیشتر، به‌خصوص در موضوع آب‌بندی تکیه‌گاه‌های سد و مخزن توصیه کرده است. با این وجود، به دلایل مختلف (که بخشی از آن مرتبط با قرارداد نامناسب و عدم پویایی پیمانکار بوده است)، ارکان طرح یک رویکرد انفعالی و تا‌کارآمد را درخصوص پیگیری الزامات و توصیه‌های فنی مذکور اتخاذ کرده‌اند، به‌گونه‌ای که برخی معضلات و تهدیدهای جدی مطرح درباره آب‌بندی مخزن سد بسیار دیر هنگام (پس از گذشت حدود هشت سال از آغاز عملیات اجرایی) شناسایی شده و این موضوع سبب رکود مضاعف روند عملیات اجرایی و انفعال بیشتر دستگاه اجرایی درخصوص اتخاذ تدابیر لازم شده است. در نتیجه این شرایط، پس از گذشت بالغ بر ۱۴ سال، اجرای این سد در ساختگاه فعلی با ریسک جدی قرار آب سواج شده است. علاوه بر این، حفاری‌های مکرر تکیه‌گاه‌ها از یک سو و بررسی‌های کارشناسی تکمیلی انجام‌شده دلالت بر عدم پایداری کافی تکیه‌گاه‌ها در داشته و از این منظر نیز اجرای این سد مطابق طرح پیشنهادی مشاور همراه با ابهام جدی درخصوص پایداری سد خواهد بود. در کنار این موضوعات، با توجه به شرایط منابع آب کنونی حوضه‌های مبدأ و مقصد، میزان اثرگذاری احداث سد مخزنی در محل سد کوهرنگ ۳ بر تأمین اهداف انتقال آب نیز به‌هیچ‌وجه مطلوب نیست. شاخص‌ها و اهداف اولیه تعیین‌شده در زمان مطالعات نیست. براینده شرایط فوق، عملاً توجیه‌پذیری و امکان‌پذیری احداث سد سوم کوهرنگ را با ابهام و تهدید جدی مواجه کرده است.

۳) تأخیر و ناتوانی دستگاه اجرایی در انجام تعهدات اجتماعی در منطقه طرح

تصویب‌شدن و اجرایی‌شدن طرح‌های سدسازی، در کنار منافع حاصل از بهره‌برداری از آنها، همواره سبب ایجاد یک‌سری خسارت‌ها و محدودیت‌ها در توسعه سکونتگاه‌ها و معیشت‌های حريم مخزن و ساختگاه سد می‌شود. جبران این خسارت به‌طور معمول در چارچوب تملک به‌موقع اراضی واقع در حريم مخزن و فراهم‌سازی بستر ایجاد اقامتگاه‌ها و کسب‌وکارهای جایگزین برای جامعه خسارت‌دیده فنی مورد توجه دستگاه اجرایی قرار گیرد. درخصوص طرح سد سوم کوهرنگ، هم‌زمان با تطویل و فرسایشی‌شدن فرایند عملیات اجرایی طرح، انجام‌ندان به‌موقع تعهدات دستگاه اجرایی درخصوص استملاک اراضی منطقه طرح و بسترسازی کسب‌وکارهای جایگزین، موجبات نارضایتی گسترده مسئولان منطقه‌ای و اهالی تأثیرپذیر از طرح را فراهم و بحران‌های اجتماعی شدیدی را در منطقه طرح ایجاد کرده است، به‌گونه‌ای که در شرایط کنونی این موضوع خود به تنهایی به منزله

یادداشت

آیا مسیر ارائه خدمات تخصصی به استارت‌آپ‌ها از پارک‌های علم و فناوری می‌گذرد؟

بازارآزاد دانشگاه

علی اسماعیلی*؛ گزارشی درباره اکوسیستم‌های فعال دنیا منتشر شده که نشان می‌دهد رشد اکوسیستم فناوری در آسیا پیش‌تاز است. در شرق آسیا رتبه یک توسعه زیست‌بوم فناوری در دنیا قرار دارد. رتبه دوم به کشورهای اطراف ایران یعنی کشورهای منطقه ما، خاورمیانه (با هر عنوان دیگری به بخواید استفاده کنید) اختصاص یافته است. براساس داده‌ها، پیش‌بینی شده که رشد اقتصادی و رشد اقتصاد فناوری در این منطقه حدود ۳۰ درصد باشد، در حالی که این رشد در ایالات متحده فقط حدود ۲۳ تا ۲۴ درصد بوده است. این نشان می‌دهد ما یک ظرفیت منطقه‌ای جدی برای شکوفایی اقتصاد فناوری داریم و ایران نباید از این فضا عقب بماند. برای رسیدن به اقتصاد فناوری ملی، الزاماتی وجود دارد. ایجاد شبکه خدمات فنی و تخصصی در پارک‌های فناوری تأثیر چندانی بر روند اصلی اقتصاد فناوری ندارد، اما می‌تواند نقش کمک‌کننده داشته باشد؛ به‌ویژه در دانشگاه‌ها که مناسب‌تر است. برای مثال، شاید پارک‌ها بخواهند هسته‌هایی را ایجاد کنند، در حالی که محل اصلی تشکیل آنها در دانشگاه‌هاست. بنابراین ایجاد شبکه خدمات فنی و تخصصی در پارک‌ها شاید چندان کارآمد نباشد، زیرا پارک‌ها معمولاً پروژه‌های با سطح آمادگی فناوری بالا (TRL6 به بالا) را پذیرش می‌کنند و در آنجا تمرکز بر تجاری‌سازی و بازار است، نه خدمات فنی اولیه. خدمات فنی و تخصصی عمدتاً در بدنه دانشگاه‌ها می‌تواند اثرگذار باشد. از طرفی فقط ایجاد زیرساخت کافی نیست. به نظر من تعریف و ارائه گرت‌های مناسب می‌تواند بسیار مؤثرتر باشد، زیرا این گرت‌های می‌توانند شاخص‌های اولیه توسعه اقتصاد فناوری را در بدنه دانشگاهی تحریک کنند. درباره نوع خدمات فنی و تخصصی که بیشترین تأثیر را بر ارتقای بهره‌وری شرکت‌ها دارند، اگر خدمات از جنس تجهیزات ساخت، نمونه‌سازی سریع و موارد مشابه باشند، بهتر است در دانشگاه‌ها مستقر شوند، اما اگر خدمات تخصصی از جنس بازار و بازاریابی باشند، جای آنها د قیقادر پارک‌هاست. پارک‌ها باید تمرکز اصلی خود را روی خدمات فنی و تخصصی بازار بگذارند؛ چه بازار داخلی و چه بازار بین‌المللی. یکی از مشکلات اصلی ما در صادرات این است که بازار و مشتریان بالقوه را نمی‌شناسیم. نمی‌دانیم چه کسانی خریدار محصولات ما هستند. همچنین صنایع بزرگ هم گاهی تأمین‌کنندگان خود را نمی‌شناسند. بنابراین یکی از مهم‌ترین خدمات پارک‌های می‌تواند «به‌هم‌رسانی» باشد؛ چه در حوزه بازار داخلی و چه در حوزه صادرات. این خدمت می‌تواند کمک بزرگی به ارتقای اقتصاد فناوری کند. برای زیرساخت‌ها و منابع انسانی مورد نیاز برای ایجاد شبکه مؤثر هم ما فقط باید بازار را نشان دهیم، آن را تحریک کنیم، حمایت کنیم و گرت بدیم. این حرکت استارت‌آپ‌ها خوش‌شانس کار را انجام می‌دهند. اکوسیستم باید فرصت رشد طبیعی داشته باشد و ما فقط باید نقش محرک و حمایت‌کننده را ایفا کنیم. برای مثال اگر شرکتی سامانه‌ای ایجاد کند که بازار استارت‌آپ‌ها را توسعه دهد و دولت با پارک‌ها از آن حمایت کنند، زیرساخت و منابع انسانی به‌طور خودکار حول آن شکل خواهد گرفت، با همه اینها برای ایجاد هم‌افزایی بین پارک‌ها، هدف ایجاد شبکه یکپارچه خدمات تخصصی، این هم‌افزایی نیز باید از جنس همان حمایت‌ها و سیاست‌گذاری‌ها باشد، نه دخالت مستقیم. قانون جدید دانش‌بنیان نمونه‌ای موفق از این نوع حمایت‌هاست. اکنون در بسیاری از استان‌ها شرکت‌هایی مشود و تکراری وجود دارند. این باعث می‌شود رقابت ناسالم ایجاد شود و اقتصاد رشد واقعی نکند. بنابراین نیاز به یک نظام و معیار روشن داریم تا جلوی تکرار بی‌ثمر گرفته شود. یکی از راه‌ها این است که برای برخی پارک‌ها براساس موقعیت جغرافیایی، مأموریت‌های منطقه‌ای تعریف شود. مثلاً پارک‌های استان‌های مرزی می‌توانند مسئولیت ویژه‌ای در حوزه صادرات داشته باشند و فقط محدود به شرکت‌های استانی خود نباشند. وزارت علوم با معاونت علمی می‌تواند با احصای دقیق نیازها، سامانه‌ای هوشمند و استراتژیک ایجاد کند که شرکت‌ها، محصولات، مشتریان و تأمین‌کنندگان را در سطح ملی به هم متصل کند. همچنین برگزاری رویدادهای مشترک و ایجاد شبکه خدمات بازار در پارک‌های مختلف می‌تواند خدمات تخصصی را در اختیار همه استان‌ها قرار دهد و منجر به رشد فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان شود.

***عضویت علمی گروه مهندسی مکانیک دانشگاه فردوسی مشهد**